

Лариса Варзацька
Тамара Трохименко

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 2 КЛАСУ
ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 811.161.2(372.46)
В 18

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2019 № 407)

Підручник створено за типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом О. Я. Савченко.

Варзацька Л. О.

В 18 Українська мова та читання : підручник для 2 кл. закладів загальн. серед. освіти : у 2 ч. Ч. 1 / Л. О. Варзацька, Т. О. Трохименко. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2022. — 160 с. : іл.

ISBN 978-966-10-6984-7

Зміст підручника відповідає Державному стандарту початкової освіти та типовій освітній програмі, розробленій під керівництвом О. Я. Савченко.

Запропоновано різноманітні завдання, що дозволять учителеві навчати дитину відповідно до її здібностей та можливостей, а учням — здійснювати самоконтроль, удосконалюватись та розвиватись.

Змістове наповнення підручника забезпечить сприятливі умови для збагачення активного словника та мовленнєвого розвитку другокласників.

Для учнів 2 класу.

Охороняється законом про авторське право. Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.

ISBN 978-966-10-6984-7

© Варзацька Л. О., Трохименко Т. О., 2019
© Навчальна книга – Богдан, 2022

Умовні позначення

— початок матеріалу
кожного уроку

— запам'ятай

— працюємо усі разом

— словникова робота

— робота в групах, парах

— каліграфічна хвилинка

— дай відповідь на запитання,
зроби висновок

— домашнє завдання

Буду я навчатись мови золотої
у трави-веснянки, у гори крутої,
в потічка веселого, що постане річкою,
в пагінця зеленого, що зросте смерічкою.

Андрій Малишко

ЗВУКИ І БУКВИ

§ 1. Звуки мовлення. Букви

Пропливає осінь на хмаринці сірій

Богдан Чалий

1. 1. Прочитай виразно вірш.

Сю **ніч** квітка питала квітку:
— Що ж це робиться? Поясни!
Тільки вчора було ще влітку,
а **сьогодні** вже восени!

Ліна Костенко

2. Яку картину ти уявляєш?
3. Спробуй відповісти на запитання квітки.
4. Вимов звуки і назви букви у виділених словах.

Звуки ми вимовляємо і чуємо. З них утворюються слова. На письмі звуки позначають буквами. Букви ми бачимо, читаємо та пишемо.

2. Спиши букви та речення.

і й у г з ю в д
Пропливає осінь на хмарин-
ці сірій.

3. 1. Прочитай. Якими звуками відрізняються слова кожної пари?

Губи — зуби, ліс — лис, ніж — ніс, кит — кіт.

- 2. Яким словам відповідає дана звукова модель?

4. Прочитай склади й утвори з них слова. З одним із цих слів (на вибір) придумай речення.

Жов, тень; пад, ли, сто; ре, ве, сень.

в'ересень

5. 1. Прочитайте слова. У кожному з них додайте або вилучіть одну літеру так, щоб вийшло інше слово.

Зуб, їжа, смак, буря, план.

2. Запишіть слова парами за зразком.

Зразок.

3. З однією парою слів (на вибір) складіть і запишіть речення.

6. 1. Прочитай та спиши речення.

Вишиває осінь на канві зеленій золоті квітки.

Олександр Олесь

2. Підкресли слово, в якому більше букв, ніж звуків. Поясни, чому.

3. Знайди слова з літерою *н*. Який звук вона позначає у кожному випадку? Чому? Побудуй звукову модель одного з цих слів (на вибір).

§ 2. Алфавіт

А осінь вже постукала в вікно

Надія Красоткіна

7. 1. Підготуйтеся і виразно прочитайте уривок із вірша.

А осінь вже постукала в вікно.
Чарівна осінь, сонячна і світла.
Ще гріє серце сонячне тепло,
зелена барва на лугах не зникла.
Ще синє небо радістю цвіте
і хори коників лунають стоголосо,
а вдень і не подумаєш про те,
що у дворі твоїм пригрілась осінь.

Надія Красоткіна

2. Яку осінь змалює поетеса: ранню чи пізню? Знайдіть у вірші слова, що підтверджують вашу думку.

3. Випишіть два образні вислови, які вам найбільше сподобалися.

8. Прочитай український алфавіт. Запам'ятай порядок букв та їх назви.

Аа а	Бб бе	Вв ве	Гг ге	Ґґ ґе	Дд де	Ее е	Єє є
Жж же	Зз зе	Ии и	Іі і	Її ї	Йй ій	Кк ка	Лл ел
Мм ем	Нн ен	Оо о	Пп пе	Рр ер	Сс ес	Тт те	Уу у
Фф еф	Хх ха	Цц це	Чч че	Шш ша	Щщ ща	Ь знак м'якшення	
Юю ю	Яя я						

В українському алфавіті 33 букви. Кожна буква має своє місце і свою назву.

9. 1. Прочитай та відгадай загадку.

Знаю я і знаєш ти,
що разом їх тридцять три!
Перша — А, остання — Я.
Як зоветься ця сім'я?

Ганна Осадко

2. Як по-іншому називають родину із 33 літер?

алфавіт

10. Спиши буквосполучення та слова.

Аа абетка азбука алфавіт

11. 1. Прочитайте слова.

Гарбуз, ялина, береза, буряк, тополя, картопля,
клен, помідор, дуб, морква, осика, огірок.

2. Запишіть в алфавітному порядку: I варіант — назви
овочів; II варіант — назви дерев.

12. 1. Розглянь малюнок. Виразно прочитай текст.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.